

11 травня
2023

КОНЦЕПТУАЛЬНІ,
МЕТОДОЛОГІЧНІ
ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ,
ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ
IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-
ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА
ДРАГОМАНОВА | 01601 Україна, м. Київ, вул. Пирогова, 9

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ННІ «Інститут філософії та освітньої політики»
Кафедра соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики**

IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«КОНЦЕПТУАЛЬНІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ
ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ, ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ
ТА ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ»**

11 травня 2023 року

Матеріали доповідей та виступів

Київ
2023

УДК 1: 37 (075.8)

ISBN – 9-789-40368-859-5

Концептуальні, методологічні та практичні проблеми соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики: матеріали доповідей та виступів учасників Міжнародної-науково практичної конференції, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 11 травня 2023 року. – К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – 171 с.

Друкується за авторською редакцією

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ISBN – 9-789-40368-859-5

© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

© Автори, 2023

10. Процька, С. (2023). Практичні аспекти формування ІК-компетентності майбутнього магістра освітньої галузі. *Scientific Collection «InterConf+»*, (31(147)), 184–191. <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.03.2023.020>

The article substantiates the practical aspects of using Google services during the study of the "Educational Policy and Leadership" course for students of the 2nd (master's) level of higher education in the conditions of informatization of higher education institutions; an analysis of psychological and pedagogical literature on the issue and the influence of modern digital technologies (information and communication technologies) on the preparation of the future master of education in higher education institutions, in particular at Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University.

Key words: *master of educational, pedagogical sciences; information and communication technologies; Google Classroom service.*

УДК 37.014

Процька С. М., канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Аббасов А. К., студент групи ІмОПЗд Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, магістерська програма «Освітня політика»

ЗАКОНОДАВЧІ МЕХАНІЗМИ ПЛАНУВАННЯ Й РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ ЛІДЕРСТВА

У статті розкрито законодавчі механізми планування й реалізації освітньої політики України на засадах лідерства; здійснено аналіз нормативно-правових документів щодо реалізації освітньої політики України на засадах лідерства.

Ключові слова: *лідерство в освіті; освіта; освітня політика.*

Постановка й обґрунтування актуальності проблеми. Трансформаційні зміни в освіті України ставлять нові виклики для закладів освіти та потребують від керівництва швидкого реагування на зміни, зокрема однією із важливих умов забезпечення ефективного функціонування освітньої організації (установи) в сучасних умовах є оптимізація управління, тобто реалізації лідерських засад [7].

Аналіз наукових досліджень. Теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури виявив, що в Україні надається належна увага дослідженню проблеми освітньої політики України. Актуальні аспекти означених проблем висвітлено у працях В. Андрущенко, В. Бобрицької, Р. Вернидуба, В. Кременя, В. Савельєва та інших. Проте дослідження законодавчих механізмів планування й реалізації освітньої політики України на засадах лідерства, проводилися фрагментарно, що обґрунтовує актуальність їх здійснення наших наукових розвідок.

Виклад основного матеріалу. В нашому дослідженні ми суголосні з трактуванням В. Бобрицької дефініції «лідерство в освіті» – головним завданням лідерів у галузі освіти є розроблення ініціатив, активна участь у громадському обговоренні та реалізації реформаційних змін, упровадженні освітніх інновацій та ефективного управління змінами на законодавчому, виконавчому на інституційному рівнях планування й упровадження освітньої політики. Сильні лідерські компетенції вбачаються передумовою успішного виконання зазначених завдань. Лідерство розглядається як спроможність на особистому та організаційному рівні визначати та досягати цілей. Традиційні цінності, такі як ієрархія контролю, влада через посаду, парадигма підлеглих, поступово трансформуються у нові цінності лідерства в освітній політиці – відкритість, прозорість, результативність, ефективність, вплив через лідерство та управлінську культуру тощо [1; 6].

Зазначимо, що всі інноваційні зміни, передусім, залежать від освітньої політики, а саме створення необхідної нормативно-правової бази. Останніми роками було випущено ряд нормативних актів, призначенням яких є впровадження стандартів щодо реалізації освітньої політики України на засадах лідерства.

Далі у нашому дослідженні розглянемо нормативно-правові документи, що розкривають законодавчі механізми планування й реалізації освітньої політики України на засадах лідерства у таблиці 1.

Таблиця 1.

Назва документа	Рерормування	
	Стратегічні завдання та пріоритети	Шляхи реалізації
1	2	3

<p style="text-align: center;">ЗАКОН УКРАЇНИ "Про вищу освіту" (2014) [3]</p>	<p>встановлює основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти, створює умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з закладами вищої освіти на принципах автономії закладів вищої освіти, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях</p>	<p>Стаття 3. Державна політика у сфері вищої освіти</p> <p>2. Державна політика у сфері вищої освіти ґрунтується на принципах:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) сприяння сталому розвитку суспільства шляхом підготовки конкурентоспроможного людського капіталу та створення умов для освіти протягом життя; 1-1) сприяння утвердженню української національної та громадянської ідентичності, вихованню патріотизму, формуванню оборонної свідомості; 2) доступності вищої освіти; 3) незалежності здобуття вищої освіти від політичних партій, громадських і релігійних організацій (крім закладів вищої духовної освіти); 4) міжнародної інтеграції та інтеграції системи вищої освіти України у Європейській простір вищої освіти, за умови збереження і розвитку досягнень та прогресивних традицій національної вищої школи; 5) наступності процесу здобуття вищої освіти; 6) державної підтримки підготовки фахівців з вищою освітою для пріоритетних галузей економічної діяльності, напрямів фундаментальних і прикладних наукових досліджень, науково-педагогічної, мистецької та педагогічної діяльності; 7) державної підтримки освітньої, наукової, науково-технічної, мистецької та інноваційної діяльності університетів, академій, інститутів, коледжів, зокрема шляхом надання пільг із сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів закладам вищої освіти, що провадять таку діяльність; 8) сприяння здійсненню державно-приватного партнерства у сфері вищої освіти; 9) відкритості формування структури і обсягу освітньої та професійної підготовки фахівців з вищою освітою.
<p style="text-align: center;">ЗАКОН УКРАЇНИ "Про освіту" (2017) [2]</p>	<p>регулює суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації конституційного права людини на освіту, прав та обов'язків фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у реалізації цього права, а також визначає компетенцію державних органів та органів місцевого самоврядування у сфері освіти</p>	<p>Стаття 6. Засади державної політики у сфері освіти та принципи освітньої діяльності</p> <p>1. Засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • людиноцентризм; • верховенство права; • забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності; • забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності; • розвиток інклюзивного освітнього середовища, у тому числі у закладах освіти, найбільш доступних і наближених до місця проживання осіб з особливими освітніми потребами; • забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування; • науковий характер освіти;

		<ul style="list-style-type: none"> • різноманітність освіти; • цілісність і наступність системи освіти; • прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень; • відповідальність і підзвітність органів управління освітою та закладів освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності перед суспільством; • інституційне відокремлення функцій контролю (нагляду) та функцій забезпечення діяльності закладів освіти; • інтеграція з ринком праці; • нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями; • свобода у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності; • академічна добросовісність; • академічна свобода; • фінансова, академічна, кадрова та організаційна автономія закладів освіти у межах, визначених законом; • гуманізм; • демократизм; • єдність навчання, виховання та розвитку; • виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій; • формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення; • формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психологічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками; • формування громадянської культури та культури демократії; • формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля; • невтручання політичних партій в освітній процес; • невтручання релігійних організацій в освітній процес (крім випадків, визначених цим Законом); • різнобічність та збалансованість інформації щодо політичних, світоглядних та релігійних питань; • державно-громадське управління; • державно-громадське партнерство; • державно-приватне партнерство; • сприяння навчанню впродовж життя; • інтеграція у міжнародний освітній та науковий простір;
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • нетерпимість до проявів корупції та хабарництва; • доступність для кожного громадянина всіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою.
Концепція «Нова українська школа» (2016) [5]	ключова реформа Міністерства освіти і науки. Головна мета – створити школу, в якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті	<ul style="list-style-type: none"> • вільне володіння державною мовою; • здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; • математична компетентність; • компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; • інноваційність; • екологічна компетентність; • інформаційно-комунікаційна компетентність; • навчання впродовж життя; • громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; • культурна компетентність; • підприємливість та фінансова грамотність. <p>2. ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА Основні принципи цього підходу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • повага до особистості; • доброзичливість і позитивне ставлення; • довіра у відносинах; • діалог – взаємодія – взаємоповага; • розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); • принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей) <p>4. ОРІЄНТАЦІЯ НА УЧНЯ Нова українська школа буде працювати на засадах особистісно-орієнтованої моделі освіти. У рамках цієї моделі школа максимально враховує права дитини, її здібності, потреби та інтереси, на практиці реалізуючи принцип дитиноцентризму.</p>

На підставі вище викладеного можна зробити **висновок**, що розроблена низка законодавчих механізмів планування й реалізації освітньої політики України на засадах лідерства. Держава розглядає роль впровадження засад лідерства як невід'ємну складову сучасного розвитку освітньої галузі.

Перспективною подальших досліджень вбачаємо в обґрунтуванні рекомендації щодо практичного удосконалення освітньої політики України на засадах лідерства.

Джерела:

1. Бобрицька В.І. Проблема становлення поняттєво-категорійного апарату освітньої політики в структурі досліджень феномену сучасної освіти. Освітня політика: філософія, теорія, практика [монографія] / За ред. В.П. Андрущенко; Авт. кол. : В.П. Андрущенко, Б.І. Андрусишин, В.І. Бобрицька, Р.М. Вернидуб та ін. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. С. 109-143.
2. Закон України "Про освіту". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Закон України "Про вищу освіту". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Калашнікова С. Розвиток лідерського потенціалу сучасного університету: основи та інструменти: Навчальний посібник. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 44 с.
5. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
6. Освітня політика: філософія, теорія, практика [монографія] / За ред. В.П. Андрущенко; Авт. кол. : В.П. Андрущенко, Б.І. Андрусишин, В.І. Бобрицька, Р.М. Вернидуб, В.Л. Савельєв та ін. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. 484 с.
7. Освітнє лідерство: від теорії до практики : монографія / авт. кол. ; за наук. ред. В. Р. Міляєвої ; Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ; Кривий Ріг: Вид. Р. А. Козлов, 2021. 296 с. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36659> .
8. Процька С.М., Руденко А.В. Нормативно-правове забезпечення якості вищої освіти України за роки незалежності. *Гілея: науковий вісник* : [Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної заочно-дистанційної конференції «Молода наука – 2022 : соціально-освітні розвідки», 27 квітня 2022 року]. Київ : «Видавництво «Гілея», 2022. Спецвипуск. С. 62-64.

The article reveals the legislative mechanisms of planning and implementation of the educational policy of Ukraine on the basis of leadership; an analysis of normative legal documents regarding the implementation of the educational policy of Ukraine based on the principles of leadership was carried out.

Keywords: leadership in education; education; educational policy.